

Universitatea Tehnică a Moldovei

REGIMUL JURIDIC AL ADOPTȚIEI

Student: Malcoci Elena

**Coordonator: Tălămbuță Angelina
dr., conf. univ.**

Chișinău, 2022

ADNOTARE

Numele, prenumele: Malcoci Elena

Titlu: Regimul juridic al adopției.

Structura lucrării: introducere, 4 capitole, 14 subcapitole, concluzii și recomandări, bibliografie, anexe.

Cuvinte cheie: familie, copil, procedură, adopție, autoritate.

Scopul lucrării: rezidă din cercetarea aprofundată și multilaterală al regimului juridic al adopției naționale și internaționale, prin prisma aspectelor teoretico-practice, precum și a caracteristicii acesteia, pentru enunțării problemelor conceptuale și legislative. Astfel, evidențiem că, cercetarea subiectului dat are ca scop și asigurarea unei înțelegeri aprofundate a noțiunii de adopție, precum și a altor aspecte importante.

Obiectivele generale: cercetarea doctrinei naționale și internaționale cu privire la regimul juridic al adopției; stipularea reglementărilor actelor normative naționale și internaționale în domeniul respectiv; enunțarea esenței conceptului de adopție, pentru evidențierea respectării interesului suprem al copilului; examinarea procedurii de adopție; clasificarea autorităților abilitate în controlul respectării legislației din domeniul adopției; elaborarea concluziilor finale și recomandărilor.

Metodele aplicate la elaborarea lucrării: *metoda teoretică*, prin care s-a desfășurat conceptul de familie și adopție; *metoda analizei științifice*, prin care s-au evidențiat toate aspectele doctrine și legislative ale regimului juridic al adopției; *metoda comparativă* prin care s-a efectuat comparația între opiniile doctrinarilor autohtoni și cei străini, precum și legislația autohtonă și cea internațională în subiectul dat.

Rezultatul concret obținut: în urma efectuării lucrării științifice în domeniul regimului juridic al adopției, rezultatul a constat în publicarea concluziilor teoretice și a recomandărilor practice din acest domeniu, precum și un șir de relatări ce pot servi exemplu pentru o viitoare analiză, sau drept sursă în alte domenii distincte.

ANNOTATION

Last name, first name: Malcoci Elena

Title: The legal regime of adoption.

Structure of the paper: introduction, 4 chapters, 14 subchapters, conclusions and recommendations, bibliography, annexes.

Keywords: family, child, procedure, adoption, authority.

The purpose of the thesis: resides from the in-depth and multilateral research of the legal regime of national and international adoption, through the prism of theoretical-practical aspects, as well as its characteristics, for the enunciation of conceptual and legislative issues. Thus, we emphasize that the research of the given subject also aims to ensure a thorough understanding of the notion of adoption, as well as other important aspects.

General objectives: the research of the national and international doctrine regarding the legal regime of adoption; the stipulation of the regulations of national and international normative acts in the respective field; enunciating the essence of the adoption concept, to highlight the respect for the child's best interest; examination of the adoption procedure; the classification of authorities empowered to control compliance with the legislation in the domain of adoption; elaboration of final conclusions and recommendations.

Methods applied for the elaboration of the thesis: *theoretical method*, through which the concept of family and adoption was developed; *the method of scientific analysis*, through which all doctrinal and legislative aspects of the legal regime of adoption were highlighted; *the comparative method* by which a comparison was made between the opinions of local and foreign doctrinaires, as well as local and international legislation in the given subject.

The actual result obtained: following the elaboration of the scientific research in the field of the legal regime of adoption, the result consisted in the publication of theoretical conclusions and practical recommendations in this field, as well as a series of reports that can serve as an example for a future analysis, or as a source in other distinct fields.

INTRODUCERE

Încadrarea lucrării într-un domeniu tematic. Lucrarea dată se încadrează în domeniul dreptului civil și dreptul familiei, deoarece analizează amănunțit activitatea regimului juridic al adopției, precum și procedura acesteia.

Actualitatea temei abordate. Prima școală a omului este familia, iar mediul familial constituie baza pe care se întemeiază edificiul unei viitoare personalități care va influența întreaga evoluție a copilului. Republica Moldova se confruntă cu probleme ce țin de protecția drepturilor copilului. Acest fapt se datorează privilegiului copiilor de a avea o familie, de a avea dreptul la o viață decentă pentru o dezvoltare și creștere armonioasă. Lucrarea în cauză, prezintă un deosebit interes teoretic și practic, în ceea ce ține de analiza regimului juridic al adopției, care semnifică un pas esențial spre realizarea interesului primordial al copilului, și care contribuie la familiarizarea acestuia cu noul său „habitat”.

Studierea regimului juridic al adopției, în cadrul tezei de master, este destul de importantă, atât din punct de vedere științific, cât și practic. Astfel, analiza temei rămâne un subiect de cercetare actual ca rezultat al unei evoluții permanente a societății contemporane.

Obiectul de studiu. În lucrarea dată, ne-am bazat pe examinarea procedurii și conceptului de adopție națională și internațională, prin prisma aspectelor teoretice și practice. Analizând aspectele diferențiate ale acestui conținut, considerăm esențial să evidențiem importanța familiei și autorităților în procesul adaptării și organizării adopției într-un stat de drept.

Scopul lucrării date presupune cercetarea aprofundată și multilaterală a regimului juridic al adopției, prin prisma aspectelor teoretico-practice, astfel fiind analizate considerațiile juridice ale diverșilor doctrinari, precum și normele juridice stipulate în actele normative naționale și internaționale.

Gradul de noutate a temei. Această analiză amplă, poate servi drept temei pentru un studiu ulterior, mai desfășurat, a mecanismului de aprobare a adopției, sau poate servi ca suport pentru examinarea multilaterală a procesului în cauză. Noutatea temei constă în stabilirea locului copilului și familiei în cadrul sistemului juridic al adopției, desfășurarea procesului de aprobare a adopției, fiind un aspect foarte important.

Obiectivele generale ale lucrării. Pentru realizarea unei cercetări eficiente a regimului juridic al adopției, au fost stabilite anumite obiective:

- *analiza doctrinei naționale și internaționale în domeniul dat;*
- *identificarea reglementărilor actelor normative naționale și internaționale în domeniul adopției;*
- *determinarea rolului adopției în societate;*
- *stabilirea procedurii adopției, precum și caracteristica generală a acesteia;*

– *stabilirea concluziilor finale.*

Metodologia de cercetare folosită. Pentru determinarea fenomenului adopției, s-a folosit *metoda teoretică*, prin care s-a desfășurat conceptul de familie și adopție; *metoda analizei științifice*, prin care s-au evidențiat toate aspectele doctrinare și legislative ale regimului juridic al adopției; *metoda comparativă* prin care s-a efectuat comparația între opiniile doctrinarilor autohtoni și cei străini, precum și legislația autohtonă și cea internațională în subiectul dat.

Structura lucrării. Lucrarea dată este elaborată în conformitate cu scopul și obiectivele propuse, fiind alcătuită din: adnotare în 2 limbi, lista abrevierilor, introducere, 4 capitole care conțin 14 subcapitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie și anexe.

Capitolul 1. *Analiza multi-aspectuală privind regimul juridic al adopției.* Acest compartiment al lucrării se referă la analiza științifică și teoretică a lucrărilor doctrinarilor autohtoni și străini în domeniul adopției. Tot aici este efectuată o cercetare a reglementărilor juridice naționale și internaționale ce vizează acest subiect. În acest context, sunt evidențiate cele mai importante probleme, precum și opinia autorilor vizavi de ele.

Capitolul 2. *Regimul juridic aplicat adopției.* În acest capitol este descrisă însuși etapele și conceptele cu privire la adopție. Pentru o înțelegere mai bună, cercetarea începe cu aspectele introductive cu privire la dreptul copilului de a locui în familie, continuând cu noțiunea și procedura adopției naționale, dar neevitând și autoritățile abilitate în acest domeniu.

Capitolul 3. *Adopția internațională în Republica Moldova.* Pentru a avea o analiză complexă a regimului juridic al adopției, a fost necesar efectuarea analizei conceptului și caracteristicii generale a adopției internaționale, analizând și prevederile străine în special, care au aport primordial și asupra adopției naționale. În acest sens, pe lângă conceptul adopției internaționale în comparație cu cea națională, s-a analizat și procedura internațională, precum și efectele parvenite.

Capitolul 4. *Aspecte practice cu privire la regimul juridic al adopției.* Acest capitol vizează aspectul practic al lucrării reieșind din subiectul de bază.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative naționale și internaționale:

1. Constituția Republicii Moldova nr. 1 din 29-07-1994, publicat: 29-03-2016 în Monitorul Oficial Nr. 78
2. Declarația Universală a Drepturilor Omului nr. 12 din 10-12-1948, Publicat: 30-12-1998 în Tratatul Internațional Nr. 1
3. Convenția de la Haga asupra Protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale încheiată la 29.05.1993, în vigoare din 01.08.1998.
4. Convenție Internațională cu privire la Drepturile Copilului, nr. 52 din 20-11-1989, publicat: 30-12-1998 în Tratatul Internațional Nr. 1
5. Convenția privind drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 29 noiembrie 1989, în vigoare de la 2 septembrie 1990 (Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 408-XII din 12.12.1990).
6. Codul Familiei al Republicii Moldova nr. 1316 din 26-10-2000, publicat: 26-04-2001 în Monitorul Oficial Nr. 47-48
7. Codul Civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002, Republicat în Monitorul Oficial nr.66-75 din 01.03.2019
8. Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30-05-2003, publicat: 03-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 285-294
9. Legea nr. 338 din 15-12-1994 privind drepturile copilului, publicat: 02-03-1995 în Monitorul Oficial Nr. 13
10. Legea nr. 99 din 28-05-2010 privind regimul juridic al adopției, publicat: 30-07-2010 în Monitorul Oficial nr. 131-134
11. Legea nr. 1024 din 02-06-2000 cetățeniei Republicii Moldova, publicat: 10-08-2000 în Monitorul Oficial Nr. 98
12. Legea nr. 133 din 08-07-2011 privind protecția datelor cu caracter personal, publicat: 14-10-2011 în Monitorul Oficial Nr. 170-175
13. Hotărârea nr. 560 din 25-07-2011 pentru instituirea Consiliului Consultativ pentru Adopții și aprobarea Regulamentului de activitate al acestuia, publicat: 29-07-2011 în Monitorul Oficial Nr. 122-127
14. Hotărârea Plenului CSJ al RM: cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației privind regimul juridic al adopției nr.5 din 24.12.2012. Chișinău, 2013.
15. Hotărârea Guvernului nr. 550 din 22.07.2011 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de acreditare și modul de funcționare a organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova, publicat la 29.07.2011, În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 122-127.
16. Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, Aprobata prin Hotărârea Guvernului nr. 581 din 25 mai 2006
17. Strategia pentru protecția copilului pe anii 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 434 din 10.06.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 160-166 din 20.06.2014.

Monografii:

18. ALBU I. *Dreptul familiei*. București, 1975
19. AVORNIC GH., COJOCARU V. *Adopția națională și internațională sub auspiciile principiilor Statului de drept*. Chișinău: Reclama, 2005, p. 308

20. BABĂRĂ V. *Drept internațional privat*. Chișinău, Editura „Elan Poligraf”, 2016, p. 406
21. BALAHUR DOINA. *Protecția drepturilor copilului ca principiu al asistenței sociale*. București 2001, p. 392
22. BARTHOLET E., SMOLIN D. *The Debate chapter in Intercountry Adoption: Policies, Practices and Outcomes*, 233, Ashgate Publishing, 2012, p. 370 – 398
23. BÎRSAN C. *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole. Vol. I. Drepturi și libertăți*. București, 2005. p. 856-857
24. BOLOCAN LUDMILA. *Instituția adopției. Natura juridică și efectele ei. Legea și procedura aplicabilă. Încuviințarea adopției în Republica Moldova*. În: *Legea și Viața*. 2021, nr. 7-8(355-356), p. 63-71
25. BRABENDER, V.M., FALLON A.E. *Working with Adoptive Parents: Research, Theory, and Therapeutic Interventions*, New Jersey: John Wiley & Sons Inc., 2013.
26. CEBOTARI V. *Adopția – posibilitatea copilului de a viețui în familie*. În: *Revista Națională de Drept*, 2002, nr. 7, p. 24-29
27. CEBOTARI V. *Dreptul familiei. Ediția a III-a. Revizuită și completată*. Chișinău: USM, 2014. p. 344
28. CEBOTARI V., CEBOTARI S. *Aspecte teoretice ale adopției internaționale în Republica Moldova și în Statele Unite ale Americii*. În: *Analele științifice al Universității de Stat din Moldova*, 2003, nr.6, p. 170-177
29. CIUDIN OXANA. *Adopția în Republica Moldova – modalitate de realizare a interesului copilului de a fi crescut și educat în familie*. În: Conferința științifică de totalizare a activității de cercetare a cadrelor didactice. Volumul I, 3-4 mai 2012, Cahul 2012, p. 301-309
30. CIUGUREANU-MIHAILUȚĂ CAROLINA. *Evoluția istorică a instituției protecției internaționale a drepturilor copilului*. În *Revista Națională de Drept* Nr. 3, martie 2009, p. 32-36
31. COJOCARU VIOLETA, BÎRCĂ LUDMILA. *Scopul instituției adopției*. În: *Integrare prin cercetare și inovare Științe juridice. Științe economice*. 26-28 septembrie 2013, Chișinău, 2013, p. 24-26
32. COJOCARU VIOLETA, MIRON OXANA. *Recunoașterea și efectele hotărării de incuviințare a adopției în dreptul internațional privat*. În: *Revista Institutului Național al Justiției*. 2016, nr. 4(39), p. 15-22
33. COJOCARU VIOLETA. *Caracterele generale ale adopției în dreptul internațional privat*. În: *Analele Științifice ale USM*, 2001, p. 524-527
34. COJOCARU VIOLETA. *Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale (29 mai 1993, aspecte practice)*. În: *Analele Științifice ale USM*, 2001, p. 527-532
35. COJOCARU VIOLETA. *Efectele adopției internaționale*. În: *Analele științifice ale USM*, vol. I, Chișinău, 2004, p. 85-89
36. COJOCARU VIOLETA. *Respectarea dreptului copilului la abitație în familie în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*. În: *Integrare prin cercetare și inovare Științe juridice și economice*. Vol. 2, 7-8 noiembrie 2020, Chisinau, RM, p. 5-8.
37. CORHAN ADRIANA. *Dreptul Familiei, Teorie și practică*. București 2001, p. 551
38. CREȚU V. *Natura juridică a procedurii civile pentru încuviințarea adopției*. În: *Revista Națională de Drept*. 2001, nr.2, p.11-20.
39. CUȘMIR L. *Protecția drepturilor mamei și copilului în condițiile dezvoltării sociale durabile*, teză de doctor în drept. – Chișinău, 2005
40. DEMERJI MARIA. *Aspecte juridice cu privire la adopția copiilor cetățeni ai Republicii Moldova de către cetățeni străini*. În: *25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic*. Vol. 2, 23-24 septembrie 2016, Chișinău, p. 180-185

41. FILIPESCU ION P, FILIPESCU A.I. *Tratat de dreptul familiei, ed. a VII-a*. București 2002, p. 680
42. FILIPESCU ION P. *Adopția și protecția copilului aflat în dificultate*. București 1997, p. 166
43. FILIPESCU ION P. *Tratat de dreptul familiei*. București 1996
44. FILIPESCU ION P. *Tratat de dreptul familiei*. București, 1989. p. 549
45. FILIPESCU ION P. *Tratat de dreptul familiei*. Ed. ALL Educational, București 1998, p.646
46. LUPȘAN G. *Reflections on the Child Born with Unknown Parents and the Adoption Institution*. In: The 9 edition of the international Conference European Integration Realities and Perspectives, 2014, p. 66-70
47. LUPȘAN G. *Some consideration on the Adoption Registration in the Civil Registru*. În: Acta Danubius, Vol. 6 nr. 2/2014, p. 98-103
48. MARIETA AVRAM. *Drept Civil. Familia*. București 2013, p. 544
49. MARIETA AVRAM. *Filiația. Adopția națională și internațională*, București: Editura All Beck, 2001, p. 344
50. MIHĂILĂ C. O. *Adopția. Drept roman și drept comparat*. Universul Juridic, 2010, p. 354
51. MIRON OXANA. *Integrarea cadrului convențional în materia adopției internaționale în legislația națională a Republicii Moldova*, teză de doctor în drept, USM. Chișinău, 2018
52. MITROFAN I, CIUPERCĂ C. *Incursiune în psihosociologia și psihosexologia familiei*. București 1998
53. ROTARU-MASLO LILIANA. *Filiația adoptivă a copilului: aspecte de drept național și internațional*. În: Legea și Viața. 2016, nr. 11(299), p. 27-31
54. RUSSU INGA. *Implicații psihologice și juridice ale reușitei adopției în Republica Moldova*. În: Studia Universitatis Moldaviae, 2018, nr. 9(119), p. 76-80
55. SKODAK, M., SKEELS, H.M. *A final follow-up study of one hundred adopted children*. În: MUNTEAN, A. *Adopția și atașamentul copiilor separați de părinții biologici*. Iași: Polirom, 2013, p. 226-229.
56. TRISELIOTIS, J.P. *The current status of post-adoption contact*. În: Educational and child psychology, 2011, vol. 28, nr. 3, p. 9-17
57. UNGUREANU IVAN. *Reglementări internaționale privind adopția*. În: Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale, nr.4, 2011, p. 118-129
58. VOINEA M. *Sociologia familiei*. Universitatea București, 1993
59. WECHSLER R. *Giving every child a chance: the need for reform and infrastructure in intercountry adoption policy*, În: International Law Review, Volume XXII, nr. 1, 2010, p. 1-16
60. YOUNG D. *Penser les droits de l'enfant*. Paris, 2002
61. БОТЧАЕВА М.А. *Усыновление по российскому и германскому праву*. В: Актуальные проблемы российского права, В: №.3, 2009, с. 546- 551.
62. ЧЕРНИЛОВСКИЙ З. *Лекции по римскому частному праву*. Москва 1991
63. КНЯЗЕВА Е.Ю. *Институт усыновления в семейном праве России, теоретический аспект*. В: Вестник Российского государственного гуманитарного университета, №.14, 2010, с. 19- 98.
64. РЯСЕНЦЕВ В. А. *Семейное право*. Москва: Юридическая литература, 1971
65. НЕЧАЕВА А. *Правовые проблемы усыновления/ Советское государство и право*. 1986. nr. 7

Surse web:

66. *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* [citată 15.09.2022]. Disponibil: www.echr.coe.int
67. *Convenția Europeană revizuită în materia adopției de copii, adoptată la Strasbourg la 27 noiembrie 2008* [citată 16.10.2022]. Disponibil: https://avp.ro/wp-content/uploads/2020/08/consiliul-europei/3_adopție.pdf
68. *Cauza Fretté c. Franței* [citată 13.11.2022]. Disponibil: <http://www.hotararicedo.ro>

69. *CEDO, R.M.S. vs Spania, nr. 28775/12, 18 iunie 2013* [citat 14.11.2022]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-121906%22%5D%7D>
70. *Protecția copilului* [citat 16.09.2022]. Disponibil: www.unicef.org,
71. *Statistica adopției* [citat 25.09.2022]. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/situatia-copiilor-in-republica-moldova-in-anul-2016-9578_2890.html
72. *Procedura de adopție* [citat 15.10.2022]. Disponibil: www.zdg.md
73. *Cauza E. B. vs. Franța din 2008* [citat 02.11.2022]. Disponibil: <http://www.hotararicedo.ro/>
74. *Cauza Schalk și Kopf vs. Austria* [citat 02.11.2022]. Disponibil: <http://www.hotararicedo.ro/>
75. *Raport social anual 2016 a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei (forma veche)* [citat 15.11.2022]. Disponibil: www.mmpsf.gov.md/sites/default/files/document/attachments/rsa2015.pdf
76. *Dictionar juridic* [citat 15.10.2022]. Disponibil: www.legeaz.net
77. *Dicționar explicativ* [citat 02.11.2022]. Disponibil: www.dexonline.ro

CUPRINS

LISTA CU ABREVIERI	9
INTRODUCERE	10
1 ANALIZA MULTI-ASPECTUALĂ PRIVIND REGIMUL JURIDIC AL ADOPTIEI	12
1.1 Aspecte doctrinare privind conceptul de adopție.....	12
1.2 Aspecte legale privind conceptul de adopție	17
1.3 Concluzii capitolul 1	23
2 REGIMUL JURIDIC APLICAT ADOPTIEI	24
2.1 Dreptul copilului de a locui în familie	24
2.2 Noțiunea de adopție și caracteristica ei.....	28
2.3 Procedura adopției la nivel național.....	32
2.4 Autoritățile competente în supravegherea adopției	38
2.5 Concluzii capitolul 2.....	42
3 ADOPTIA INTERNAȚIONALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA	43
3.1 Definiția adopției internaționale.....	43
3.2 Condițiile cerute pentru adoptat și adoptator în cazul adopției internaționale.....	47
3.3 Procedura adopției internaționale.....	52
3.4 Efectele adopției internaționale.....	57
3.5 Concluzii capitolul 3	62
4 ASPECTE PRACTICE CU PRIVIRE LA REGIMUL JURIDIC AL ADOPTIEI	64
4.1 Studiu de caz privind adopția copiilor minori	64
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	80
BIBLIOGRAFIE	81
ANEXE	85